



Sámi allaskuvla

Sámi University College

Hánnoluohkká 45

9520 Guovdageaidnu-Kautokeino

+47 78 44 84 00

Deres dato:

Deres ref:

Vår dato:

Vår ref:

13.04.2012

2012/69- 0/008

Maaren Palismaa

78 44 85 56

maaren.palismaa@samiskhs.no

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119

0032 Oslo

Rammeplan for barnehageutdanning

Viser til deres brev, datert 01.februar 2012 om *Forslag til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning. Høring.*

Samisk høgskole har følgende kommentarer til forskriftens paragrafer.

§ 1. Virkeområde og formål

Samisk høgskole ser det som særdeles viktig at forskriftens siste punkt i § 1, slår fast at, *"Forskriften skal sørge for at utdanningen gir kunnskap om samiske forhold og samiske barns gjeldende rettigheter i tråd med barnehageloven og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver."*

Denne passusen er forankret i målsettingen om å fremme større grad av likeverdighet mellom norsk og samisk kultur, slik grunnlovsparagraf 110 a legger opp til. Det er derfor helt avgjørende at Forskriften for ny barnehagelærerutdanning enda tydeligere ivaretar og sikrer at barnehagelærere får den nødvendige kompetanse og ballast til å ivareta opplæring om samiske forhold.

At Forskriften utelukkende framhever Barnehageloven kan være begrensende når det gjelder samiske barns rettigheter. Det foreligger også en rekke lover, internasjonale bestemmelser og andre retningslinjer som legger føringer for dette. Sentrale er Sameloven § 1-5, Opplæringsloven kap.6, ILO-konvensjonens nr. 169 og FNs urfolkserklæring og FNs barnekonvensjon når det gjelder samiske forhold og samiske barns rettigheter, som også bør avspeiles i ny rammeplanforskrift for barnehagelærerutdanning. Disse regulerer forholdet mellom samene og staten, noe framtidige lærere både i barnehage og skole bør ha kjenneskap til.

Samisk høgskole mener at på § 1 i forskriften for norsk barnehagelærerutdanning bør det nevnes at det vil foreligge en egen Forskrift for samisk barnehagelærerutdanning som er likeverdig med den norske.

§2. Læringsutbytte

Kunnskap om samer og samiske forhold bør gjøres til en obligatorisk, poeng givende emne i barnehagelærerutdanningen. Det vil sikre at framtidige lærergenerasjoner får den kunnskapsmessige ballast som de skal ha på dette feltet – en kunnskap som likeverdighetsprinsippet mellom samisk og norsk kultur skal sikre for alle i det norske samfunnet. Derfor må kunnskap om samiske forhold implementeres i de ulike fagområder og være obligatoriske emner i barnehagelærerutdanningen. Det vil

gi et nødvendig grunnlag for at framtidige lærere tilegner seg den nødvendige kompetanse for å videreformidle kunnskap om begge de opprinnelige folkene i Norge, til de oppvoksende generasjoner. Man må forbedre dagens situasjon når det gjelder kunnskap om samer og samiske forhold generelt. Holdninger og fordommer som til stadighet dukker opp i det offentlige rom, både i medier og andre instanser, vitner om et stort behov for å styrke kunnskapen på alle plan.

Samisk høgskole foreslår derfor at følgende læringsutbyttebeskrivelser tilføyes rammeplanforskriften under §2 Læringsutbytte:

Kunnskaper

Første kulepunkt under *kunnskaper* lyder:

Har kunnskap om den norske barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter.

Vi foreslår å endre dette punktet slik:

Har kunnskap om barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter.

Eller

Har kunnskap om den norske barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter.

Har kunnskap om den samiske barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter.

Samisk høgskole foreslår også at følgende setningen bør tilføyes rammeplanforskriften under *kunnskap*:

Har kunnskap om samiske barn og deres rettigheter, samiske forhold når det gjelder samisk språk, historie og kultur.

Ferdigheter

Kan planlegge, tilpasse og gjennomføre opplegg som fremmer og ivaretar kunnskap om samisk språk, historie, kultur og opplæring.

Generell kompetanse

Har en bevisst holdning til samiske spørsmål og kan bidra til forståelse i samfunnet for hvorfor samiske rettigheter til språk, kultur og opplæring må ivaretas og respekteres.

§ 3. Struktur og innhold

Samisk høgskole støtter i hovedtrekk § 3, og mener paragrafen trekker opp de nødvendige rammene for en nasjonal modell for barnehagelærerutdanningene.

§ 5. Fritaksbestemmelser og § 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

Samisk høgskole slutter seg til innhold og formulering i disse paragrafene.

§ 6. Nasjonale retningslinjer, kvalitetsindikatorer og programplan

Samisk høgskole mener at Nasjonale retningslinjer må konsulteres med Sametinget før det vedtas av rammeplanutvalget. I utgangspunktet burde de vært sendt ut på høring, da retningslinjene skal være retningsgivende for hvordan bestemmelsene i rammeplanforskriften skal brukes og forstås og ikke minst konkretiseres i de ulike fagområdene. Det er usikkert i hvilken grad eller utstrekning retningslinjene skal være styrende, dette bør komme tydelig fram i Forskriften.

Tittel: Barnehagelærerutdanning

Samisk høgskole støtter forslaget om å skifte navn til barnehagelærerutdanning. Dette er en riktigere betegnelse med tanke på at utdanningen først og fremst skal utdanne for arbeid i barnehage. På norsk må det gjerne hete barnehagelærerutdanning, men på samisk vil vi helst unngå begrepet "hage" som på samisk heter "gárdi". Den samiske oversettelsen på barnehage som i sin tid ble til "mánáidgárdi", har lenge i ny tid vært et omdiskutert navn i samiske miljøer. Motviljen til å bruke begrepet bunner i at "gárdi" betyr innhengning, dvs et sted hvor man blir stengt inne. I samisk har man ikke et eget begrep for "hage", derfor kan det tenkes at "gárdi" i sin tid ble vurdert som det nærmeste man kunne oversette begrepet hage til. "Gárdi" brukes blant annet i reindriften, man har f.eks reinen i gárdi før den slaktes og når kalvemerkinga pågår. Ellers vandrer reinen over vidstrakte områder med stor frihet, og det er en allmenn oppfattelse at man ikke skal stenge reinen i gárdi lenger enn det aller nødvendige. Det er også slik at man tradisjonelt i samiske samfunn, i samisk oppdragelse har lagt vekt på at barna skal ha frihet til å bevege seg, både i fysiske omgivelser, men også rent mentalt for å samle seg egne erfaringer og egen mestring. Mange samiske barnehager ønsker, så langt det lar seg gjøre, å unngå en inngjerding rundt barnehagen, nettopp fordi man ønsker å holde på en samisk oppdragelse og lære barn å mestre grenser uten at de er der fysisk. Et "inngjerdingsopplegg" strider mot en samisk tenkning om samiske barns oppvekstmiljø. Det er slike forhold som gjør at benevnelsen "gárdi" møter motvilje og er en lite egnet benevnelse for et pedagogisk tilbud til samiske barn.

Siden tittelen nå skal endres åpner det en mulighet til også å endre den samiske benevnelsen mánáidgárdi til en noe mer velegnet tittel på samisk barnehage og samisk lærerutdanning for dette nivået.

Med hilsen

Jelena Porsanger
Rektor



Maren Palismaa
Høgskoledirektør

Departementet anså disse for å være på et detaljeringsnivå bedre egnet for de nasjonale retningslinjene enn for forskriften. Rammepanutvalgets opprinnelige utkast, samt deres merknader og vurderinger er tilgjengelig på utvalgets nettside, www.hihm.no/rammeflu

For ytterligere informasjon om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning, se:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/livslang-laring/nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk.html>

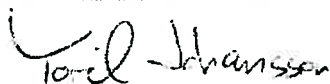
Departementet sender med dette på høring utkast til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning (se vedlegg).

Høringsfrist er **fredag 13. april 2012**. Høringsuttalelser sendes Kunnskapsdepartementet på e-post postmottak@kd.dep.no. Av hensyn til fremdrift med implementering av den nye utdanningen vil det ikke bli gitt utsettelse på høringsfristen.

Kunnskapsdepartementet ønsker å fastsette forskriften medio mai for å gi utdanningsinstitusjonene mest mulig tid til implementeringsprosessen. Departementet oppfordrer derfor høringsinstanser som har anledning til det, til å sende inn hørings svar så snart som mulig slik at vi kan begynne oppsummeringen av uttalelsene.

Utdanning etter ny rammeplan vil iverksettes fra og med studieåret 2013/2014.

Med hilsen



Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef



Joakim Bakke
seniorrådgiver

Vedlegg: 1

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

SÁMI ALLASKUVLA	
St. 2012/69	Dátton: 2.2.2012
Arkiv: 008	Ásskem.:
Doknr.:	

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
201004428-/JMB

Dato
01.02.2012

Forslag til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning

På grunnlag av NOKUTS evaluering av norsk førskolelærerutdanning i 2010, samt innføringen av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning oppnevnte Kunnskapsdepartementet i februar 2011 et utvalg med det mandat å utarbeide et forslag til ny rammeplan for førskolelærerutdanning. Målet for ny førskolelærerutdanning er en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning som er attraktiv, innovativ og krevende og som har høy kvalitet. Utdanningen skal svare på barnehagens behov for god og grunnleggende kompetanse og danne et godt grunnlag for videre kompetanseutvikling i yrkesutøvelsen, eventuelt også for videre studier på høyere gradsnivå. I tillegg ble utvalget særlig bedt om å vurdere utdanningens navn, gitt varsel i St.meld. 41 (2008-2009) *Kvalitet i barnehagen* om vurdering av endring til tittelen barnehagelærerutdanning.

Videre heter det blant annet i mandatet til utvalget at rammeplanen skal ha forskriftsform og at den skal inneholde beskrivelser av forventet læringsutbytte med utgangspunkt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning. Videre heter det også at forskriften skal bidra til en enhetlig nasjonal oppbygging uten at alle detaljene i denne skal nedfelles i den overordnede forskriften. Rammeplanutvalget fikk derfor også i oppdrag å organisere og styre en nasjonal prosess ved hjelp av bredt sammensatte faggrupper som skulle utvikle nasjonale retningslinjer til institusjonene om bestemmelser på nivået under den nasjonale rammeplanen.

Utvalget ble bedt om å gjennomføre arbeidet med disse styringsdokumentene i en åpen og inkluderende prosess som kan bidra til å sikre at målene som er satt for utdanningen, kan nås.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Universitets- og høyskoleavdelingen
Telefon 22 24 77 01
Telefaks 22 24 27 33

Saksbehandler
Joakim Bakke
22247699